

MIKSI OSATYÖKYKYISTEN TYÖLLISTYMINEN ON TÄRKEÄÄ?

TYÖKYKYOHJELMAN PÄÄTÖSTILAISUUS 15.2.2023

Hannu Mäkinen
pääjohtaja

Osatyökykyisten piiri

- ▶ osatyökykyisillä on alempi tuottavuus
- ▶ myös osatyökykyiset oppivat työssä - tuottavuus nousee
- ▶ osatyökykyiset eroavat huomattavasti keskenään
- ▶ vaikeimmassa asemassa olevien osatyökykyisten työllistyminen on paljon haastavampaa kuin lievästi osatyökykyisten
- ▶ osatyökykyisiä on kymmeniä tuhansia, laveiden määritelmien mukaan laskien satoja tuhansia

Osatyökykyisten piiri

- ▶ ero työkykyisen ja osatyökykyisen välillä on veteen piirretty
- ▶ monet ovat osatyökykyisiä jossakin mutta eivät siinä, mitä työtä tekevät
- ▶ osatyökykyinen voi olla joissain asioissa täysin työkykyinen - ei kuitenkaan siinä työssä, mitä on saatavilla tai mihin on kouluttautunut tai mihin on työkokemusta
- ▶ täysin työkykyinen voi joutua työmarkkinoilla samanlaiseen tilanteeseen kuin osatyökykyinen kohdatessaan asenteellista syrjintää (esim. eri etniset ryhmät)

Työllistymisen inhimilliset perusteet

- ▶ kaikki mukaan -ajattelu; annetaan mahdollisuus työhön ja työyhteisöön osallistumiseen
  - ▶ ei syrjintää esim. vamman tms. syyn perusteella
  - ▶ mahdollistetaan normaalien sosiaalisen elämän edellytysten muodostuminen
- ▶ yhteisvastuu seurauksista mm. siksi, että osatyökykyisyys ei usein ole itse aiheutettua
  - ▶ merkitsee taakan jakoa - yhdeltä kaikkien hartioille
- ▶ välittäminen - kohdellaan toista kuten itseä toivottaisiin kohdeltavan

Työllistymisen inhimilliset perusteet

- ▶ reiluus - on kohtuutonta tuomita jotkut elinikäiseen työttömyyteen, jos se on sopivin toimin vältettävissä
- ▶ viime kädessä kysymys on ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta tai toteutumattomuudesta sekä oikeudesta työhön
  - ▶ perustuslain 6 ja 18 §
  - ▶ ILON yleissopimus nro 159
- ▶ Kiteytettynä osatyökykyisen työllistymistä pidetään tärkeänä, jotta hänellä olisi mahdollisuus hankkia toimeentulonsa, kokea yhteisöllisyyttä ja hyödyllisyyttä sekä välttää syrjäytyminen.

Työllistymisen taloudelliset perusteet

- ▶ työkyvyn hyödyntäminen on lähtökohtaisesti kannattavaa (järkevää ottaa käyttöön työvoimapotentialiaali, joka on joutilaana; jaettava kakku kasvaa)
- ▶ ilman tukia tapahtuva osatyökykyisen työllistyminen vahvistaa julkista taloutta
  - ▶ karkean arvion mukaan 5000 osatyökykyisen työllistyminen ilman tukia palkkahaitarin alatasolle tuo 100 miljoonaa euroa
  - ▶ tällaista työllistymistä voi tapahtua mm. silloin, kun asiaa katsotaan inhimillisten syiden näkökulmasta

Työllistymisen taloudelliset perusteet

- ▶ myös työllistyminen tukien avulla voi olla taloudellisesti yhteiskunnalle kannattavaa
  - ▶ vaikutukset riippuvat yksilöllisistä tekijöistä (mm. tukien ja palveluiden tilanne ennen työllistymistä ja sen jälkeen, asianomaisen ominaisuudet ja työn tuottavuus)
  - ▶ vaikeimmassa asemassa olevien osatyökyisten työllistäminen on yleensä alijäämäistä
  - ▶ jos otetaan mukaan välilliset ja pitkän aikavälin vaikutukset, myös voimakkaasti tuettu työllistyminen voi kääntyä taloudellisesti kannattavaksi

Työllistymisen taloudelliset perusteet

- ▶ osatyökykyisen ympärillä oleva lähipiiri kärsii osatyökykyisen työttömyydestä, mikä mm.
  - ▶ vie energiaa muusta (esim. työstä tai opiskelusta)
  - ▶ rasittaa taloudellisesti
  - ▶ heikentää mielialaa
  - ▶ vähentää rakentavaa suhtautumista
  - ▶ luo pohjaa samaistumiselle (mm. lapsille)

Työllistymisen taloudelliset perusteet

- ▶ lähipiirin suoritus yhteiskunnalle heikkenee
  - ▶ osatyökykyisen työttömyys voi alentaa mm. seuraavan polven tuottavuutta ja heijastua kauas eteenpäin
  - ▶ tutkimusten mukaan huono-osaisuuteen ja työttömyyteen liittyvät tekijät kertautuvat merkittäväällä korrelaatiolla lasten elämässä
- ▶ Osatyökykyisen työllistymistä tukeva järjestelmä on perusteltua järjestää mahdollisimman taloudellisesti, kunhan työllistyminen vain onnistuu.

Valtion takapiha

- ▶ Miksi valtion virastot eivät työllistä osatyökykyisiä, kuten tekevät lukuisat merkittävät yritykset?
- ▶ Miksi poliittinen johto ei katso takapihalleen?
- ▶ Estääkö osatyökykyisten rekrytoinnin virastoihin menneen maailman säännöstö vai välinpitämättömyys?

Johtopäätös

- ▶ Osatyökykyisen työllistymistä tukevat monet painavat seikat.
- ▶ Asiaa ei pidä tarkastella pelkästään yhdestä näkökulmasta, esim. vaikkapa vain välittömien taloudellisten vaikutusten kannalta.
- ▶ Kestävätkö osatyökykyisten työllistymistä vastaan puhuvat seikat päivän valoa?